

Nome: Fernando Pérez González
Lugar de nacemento: Vigo
Data de nacemento: 13/02/67
Titulación: Doutor Enxeñeiro de Telecomunicación

Posto actual:

- Catedrático da Escola de Enxeñeiros de Telecomunicacións da Universidade de Vigo.
- Director do Centro Tecnolóxico de Telecomunicacións de Galicia - GRADIANT.
- Xestor da Área de Tecnoloxía Electrónica e de Comunicacións do Ministerio de Ciencia e Innovación

Traxectoria profesional:

- 1990: Enxeñeiro de Telecomunicación pola Universidade de Santiago.
- 1991: Becario de FPI do Plan Nacional de Formación do Persoal Investigador.
- 1993: Doutor enxeñeiro de Telecomunicación pola Universidade de Vigo.
- 1993: Profesor Axudante na Universidade de Vigo.
- 1995: Profesor Titular na Universidade de Vigo.
- 2000: Catedrático na Universidade de Vigo.
- 2007: Xestor do Plan Nacional de I+D, Área de Tecnoloxía Electrónica e Comunicacións.
- 2007: Director Xeral do Centro Tecnolóxico de Telecomunicacións de Galicia.

Fernando Pérez (Vigo, 1967) leva 24 anos nos corredores, nas aulas e nos despachos da Escola de Enxeñeiros de Telecomunicacións de Vigo e alí continúa exercendo o cargo que ocupa desde decembro de 2007: director do Centro Tecnolóxico de Telecomunicacións de Galicia – GRADIANT. Para acceder ao espazo que GRADIANT ten na Escola, emprazamento provisional até ter un edificio propio, hai que deterse por un dispositivo de control biométrico que “observa” o noso rostro e decide se deixarnos pasar ou non. É unha pequena mostra dun dos proxectos nos que traballa o Centro, que en pouco máis dun ano de vida xa está “metido en moitos fregaos”. Fernando Pérez recoñece que a súa cabeza pensa demasiadas horas en telecomunicacións, pero admite que non pode predicir como será a tecnoloxía do futuro: “Se fixera un filme baseado no ano 2050, veríano para rirse de min”.

Cando soubeches que o teu era a investigación?

Ao principio da miña traxectoria non tiña clara se a investigación e a docencia eran a miña vocación. Cando acabei a carreira había demanda de profesores na Escola de Enxeñeiros de Telecomunicacións de Vigo e tiveron a oportunidade de quedarme. Na investigación, até que estás dentro, non tes

moi claro se é o teu ou non. Despois xa o tiveren claro, encantoume o que facía e namoreime da investigación.

Sen embargo, tes un perfil bastante vinculado ao mundo empresarial.

É certo, teño unha traxectoria dilatada e desempeñei moitas funcións, sempre coa esquizofrenia de estar na investigación básica e tamén de transmitir os resultados ás empresas, que é unha cousa que me preocupa. Fundei varias empresas e, aínda que algunhas foron fracasos estrepitosos, estou orgulloso de todas as experiencias.

Polo teu traballo como xestor da Área de Tecnoloxía Electrónica e de Comunicacions do Ministerio de Ciencia e Innovación, coñeces ben o sector das telecomunicacións e das TIC no Estado. Cal é a situación de Galiza neste sentido?

Desde o punto de vista empresarial, é de subliñar a amplitude do sector galego das telecomunicacións. Se o analizamos, vemos que hai unha operadora como R, fabricantes de equipamento de telecomunicacións como Televés, Arteixo ou Egatel, unha gran empresa de equipos de consumo como Blusens, hai desenvolvedores de software... Cubrimos un abanico moi amplo e o único caso semellante no Estado é Madrid. Ademais, tamén xeramos coñecemento, non soamente somos fabricantes. É un ámbito cun enorme valor engadido.

E que lle falta?

Hai varias carencias. Falta a imaxe, non se vendeu a marca galega. Pero tamén falta alguén que faga o papel de tractor, de líder. En Madrid, por exemplo, Telefónica é un tractor enorme. En Galicia ninguén asumiu o papel de líder cando facía falla, o que provocou que sexa un sector desestruturado, sen pontes entre os diferentes actores. Necesitaríamos unha empresa que reparta xogo entre as demais. Eu creo que é unha cuestión de carácter: miramos ao embigo e non vemos máis alá.

Que papel quere xogar GRADIANT neste contexto?

GRADIANT é unha iniciativa que naceu na Escola de Telecomunicacións e que recolleu e entendeu a Consellaría de Innovación e Industria. Queremos ser o departamento de I+D de empresas que non teñen capacidade para ter un propio e complementar o das compañías máis grandes. Debemos traer e xerar coñecemento para, finalmente, transferirlllo á industria. Nada ten sentido se os resultados non chegan ás empresas.

O Centro Tecnolóxico está entón no medio, entre a investigación básica e as empresas. Non é cansado este papel de mediador?

No fondo é algo no que temos experiencia. Coñecíamos esta forma de traballar e o que estamos a facer e ir máis alá do que eran as relacións esporádicas entre universidade e empresa. Entendemos ben os dous lados e as fortalezas e debilidades de cada quen.

E como se materializa a mediación? Como se logra que sexa efectiva a transferencia de resultados?

Principalmente sistematizamos a colaboración. Moitas veces faltan os cauces para que a universidade traballe coherentemente coas necesidades das empresas. Nós intentamos funcionar dunha maneira diferente: sistematizar a relación, que as empresas conten connosco e traer novas ideas sabendo que son trasladables á industria. Por exemplo, en Galicia non hai ningunha empresa dedicada agora mesmo a interfaces home-ordenador, pero si que existe a tecnoloxía para emprender este negocio. Aí está o noso papel: apostar por unha tecnoloxía e descubrir posibles negocios. Isto é algo que a Universidade tradicionalmente non fixo.

Detectar as opcións de negocios supoño que require estar ao día, coñecer perfectamente a situación das empresas e ter capacidade para prever o comportamento do sector.

Hai que coñecer que é viable e que non, e despois estar en contacto continuo coas empresas, determinar as súas necesidades e saber que tecnoloxías están ao alcance dos investigadores. Iso si, sen deixar de ser realistas cos límites de cadaquén.

Cal é a reacción das empresas do sector cando se lles propón colaborar con GRADIANT?

As reaccións sempre son unha mestura lóxica de escepticismo e de ilusión. A nós correspóndenos facer que a parte escéptica se converta en ilusión. Non partimos de cero, levamos tempo facendo I+D, temos credibilidade e o traballo que xa temos feitos aválanos. Aínda así, seguimos na fase na que debemos gañar que a xente confíe en nós.

Pídese que as empresas colaboren coa universidade e cos centros tecnolóxicos, pero tamén entre elas. Existen desconfianza entre unhas e outras?

Ese é un dos maiores defectos do sector en Galicia. Hai recelos entre as empresas, deberían mirar un pouco máis cara a fora e deixar de vixiarse unhas ás outras polo rabiño do ollo. A cooperación é minoritaria cando realmente é un sector propicio para as sinerxías. De portas a fóra é difícil amosarse como un sector potente cando non hai colaboración interna.

GRADIANT naceu en decembro de 2007. En que fase está agora? Como valora o primeiro ano de vida?

Eu diría que aínda estamos arrancando pero que, no pouco tempo de vida que temos, xa nos metemos nun montón de “fregaos”. Esa era a idea de partida, correr moito. É un sector no que se quedas parado caes, como unha bicicleta na que sempre hai que estar pedaleando para non caer.

Non resulta estresante?

Eu prefiro dicir que é apaixonante. No cambio continuo está o interese: cada día nos emocionamos con algo diferente.

Ademais, trátase dunha materia de estudo moi presente na vida cotiá, fóra do laboratorio de traballo. Acaba por saturar?

É certo que estamos metidos nunha especie de voráxine colectiva e que temos que saber filtrar. Os que traballamos nisto non somos tecnoadictos,

non temos o último modelo de móbil nin utilizamos toda a tecnoloxía existente. É un mecanismo de defensa.

Queres dicir que non tes domótica na casa ou ordenador no coche, por exemplo?

A iso me refiro, temos unha actitude tecnoescéptica. Non tragamos con todo o que aparece, desenvolvemos un sentido crítico. A veces vemos inventos que desde o principio sabemos que non van ter éxito, aínda que causen interese informativo. De domótica lévase falando desde os anos 60, e segue sen explotar. Algo sucede.

E non vos equivocades?

Si, moitas veces. A grande equivocación colectiva do sector é a das mensaxes de texto por móbil (sms). Parecíanos unha parvada: despois de anos traballando na transmisión da voz, chega unha tecnoloxía para enviar un texto tan breve. Quen vai estar interesado? Pois todos nos equivocamos.

Imaxino que até expertos como ti “picades” en determinadas tecnoloxías que finalmente non resultan tan útiles como parecían.

Si, desde logo, pero é que hai innovacións que son incoherentes. Cada certo tempo temos informacións de dispositivos para que os pais vexan a través do teléfono móbil o que os seus fillos están a facer na gardería. Pero de verdade hai alguén que vaia estar mirando para o teléfono no seu traballo? Cando eu tiver o primeiro fillo mercamos un intercomunicador para oír ao bebé. Fano todos os país, aínda que non saiban moi ben para que. Pasas a noite escoitando ao neno porque dá voltas e fai ruídos totalmente normais. Non dormes ata que chega a “decisión vital”: apagar o cacharro.

Quere dicir que estamos demasiado conectados ou perseguidos?

Eu diría que estamos demasiado vistos. Hai que saber ser críticos porque moitas veces non necesitamos a tecnoloxía que adquirimos. Iso é o que distingue aos bos produtos dos malos.

O cinema, a televisión ou a literatura sempre imaxinan sociedades futuras con tecnoloxías fantásticas. En que se parecen as nosas tecnoloxía á que prognosticaban os filmes de hai algunhas décadas?

Eu creo que en nada e que é imposible prognosticar nestas cousas. Pódese predicir a curto prazo, pero canto máis adiante no tempo tentas chegar, máis difícil será. Predicir a cinco anos é relativamente fácil, a dez anos é difícil e a vinte anos xa é imposible, non pode facerse.

Pero como experto nas telecomunicacións, como sería a túa película baseada no 2050?

Sería un desastre. No 2050 veríana para rirse dela igual que agora nos rimos de películas de ciencia ficción como *A Guerra das Galaxias* ou de predicións feitas por verdadeiros expertos, que dixeron que no mundo soamente había sitio para cinco ordenadores ou que non íamos necesitar computadores con máis de 64 kb de memoria. Para min é imposible prognosticar porque os verdadeiros fitos foron rompedores, non predicibles.

Así que non podemos saber que nos cambiará a vida nos próximos anos...

O que nos vai cambiar a vida son innovacións impredecibles, aínda non as coñecemos. Seguramente existirán ordenadores cuánticos totalmente diferentes aos actuais. Pero, en que medida nos van cambiar a vida? O realmente rompedor aínda non o coñecemos. Por exemplo, ninguén hai 15 anos podía predicir que as televisións pasaran a ser pantallas planas. Nas películas futuristas aparecían monitores tradicionais, ninguén imaxinou pantallas delgadas. É curioso porque cando a xente se pon a pensar en como vai ser a tecnoloxía, faino sempre preconditionada polo que vive nese momento.

É capaz de desconectar algunha vez do traballo? Que lle gusta facer para deixar de lado as telecomunicacións?

Non podo negar que a miña cabeza pensa moitas horas ao día en telecomunicacións. Pero tamén é certo que a veces teño a necesidade de desconectar, de facer descansar o cerebro. Neses momentos gústame ver unha película que sexa boa pero que non me esixa pensar demasiado.

E a lectura?

De libro de mesiña gústame máis ter ensaios científicos ca novelas, pero neste caso si que deixo de lado as telecomunicacións.